

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **B. A. J. A. A.,** zastoupeného JUDr. Vlastou Dohnalovou, advokátkou, se sídlem P. Bezruče čp. 598, Sokolov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 3. 2006, č. j. 28 Az 77/2005 - 58,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 11. 8. 2005, č. j. OAM-970/VL-10-K04-2005. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uvádí, že uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), domnívá

se totiž, že jak žalovaný, tak krajský soud se nedostatečně seznámili s problematikou náboženského smýšlení muslimů a zvyklostmi beduínů. Konkrétně pak uvádí, že stěžovatelovi rodiče jsou Palestinci, kteří před stěžovatelovým narozením přesídlili do Jordánska. Napětí mezi palestinskými uprchlíky a jordánskou vládou neustále narůstá. Mezi Jordánci a usazenými Palestinci existuje nevraživost, která mnohdy vyústí až do drobných občanských válek. Proto by stěžovateli nepomohlo přesídlení do jiné části Jordánska. Stěžovatel nesouhlasí s názorem, že jeho důvody nejsou azylově relevantní. Má za to, že mu při návratu do Jordánska hrozí okamžitá smrt a to za jednání, které je „v běžné civilizované zemi zcela běžným jevem“. Dokládá adresy 5 muslimů a beduínů, žijících v České republice, kteří jsou ochotni dosvědčit, že bude po návratu zabit, aniž se státní orgány budou jeho vraždou zabývat. Z obavy o svůj život však odmítají sdělit svoje jméno a jsou ochotni uvedené skutečnosti potvrdit např. prostřednictvím emailu. Stěžovatel, který měl intimní vztah s dívkou z beduínského kmene, měl možnost se s ní buď oženit, pokud by rodina dívky souhlasila, nebo opustit Jordánsko. Pokud je v rozsudku uvedeno, že se stěžovatel mohl obrátit na státní orgán ve smyslu evropského práva, tak tato možnost v Jordánsku neexistuje. Případná vražda stěžovatele by nebyla vůbec vyšetřována, neboť se státní moc mezi tradice beduínských kmenů nevměšuje. Z tohoto důvodu také nejsou údaje o těchto záležitostech zveřejňovány. Stěžovatel má tedy zato, že mu měl být azyl udělen a překážka vycestování měla být vyslovena; proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně požádal o přiznání odkladného účinku.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem, navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti. Stěžovatelovy obtíže jsou totiž vyvolány jednáním soukromých osob a nikoliv státními orgány.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. Dospěl však k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde samo podání kasační stížnosti má odkladný účinek ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval zdejší soud již podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezením institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se prakticky může jednat např. tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Ta se sice již opakovaně zabývala otázkou násilí ze strany soukromých osob, v daném případě však stěžovatelem vylíčené důvody pro udělení azylu (zejména jeho obava z pomsty beduínského kmene) nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat zde uvedenými důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel výslovně uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost*), domnívá se totiž že žalovaný nezjistil dostatečně stav věci, protože se neseznámil podrobněji se situací v Jordánsku. Stěžovatel má také zato, že ho jeho potíže v zemi původu opravňují k udělení azylu, což žalovaný i krajský soud nesprávně posoudily, uplatňuje tak také důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*).

Ze správního spisu k tomu vyplynulo, že dne 23. 5. 2005 požádal stěžovatel o udělení azylu. Jako důvod uvedl, že v Jordánsku udržoval intimní styk s dívkou z beduínského kmene. Jednoho dne mu jeho kamarád sdělil, že se o tom dozvěděli rodiče dívky a že mu hrozí velké nebezpečí. Stěžovatelova rodina se pokoušela s rodinou dívky dohodnout, avšak ti k tomu nebyli svolní. Stěžovatel se obával o svůj život a odjel proto do Sýrie, poté do Turecka a následně kamionem do České republiky. Jak vyplynulo z protokolu ze dne 13. 6. 2005, při pohovoru k důvodům žádosti stěžovatel uvedené potvrdil a dále poukázal na to, že dívka pocházela z beduínského kmene a. H., který je velice „upjatý“ a má plno střelných zbraní. Podle stěžovatelova kamaráda ho příslušníci tohoto kmene hledali v místě bydliště a pokud by ho našli, dozajista by ho zabili. Stěžovatel proto rovnou z hotelu, kde pracoval, odjel do své rodné vesnice, kde se svěřil svojí rodině. Stěžovatelův otec se pokoušel vyjednat s dívčinou rodinou smír, což se mu nepodařilo, neboť jde o čest. Kdyby se stěžovatel obrátil na policii, šel by do vězení. Podle stěžovatele by mu policie sdělila, že ho chtějí ochránit. To však nechtěl. Dále poukázal na fakt, že situaci zkomplikoval i jeho palestinský původ (on se sice narodil v Jordánsku, avšak rodiče žili v Palestině). Vztahy mezi Jordánci a Palestinci nejsou dobré. V případě návratu do Jordánska se obává vězení nebo vraždy. Součástí spisu je i informace Ministerstva vnitra OAMP ze dne 26. 7. 2005 týkající se Jordánska, ze které vyplynulo, že západ a jihozápad Jordánska je obýván z velké části beduínskými kmeny, které se řídí vlastními pravidly a zákony a stojí do značné míry mimo jordánskou jurisdikci. Jedním z nejpočetnějších kmenů je kmen a. H., který otázku cti vnímá zvlášť citlivě. Pokud jde o předmanželský intimní vztah, tak ten je v tradičních islámských společnostech zakázán. Dojde-li k němu, je žena považována za poskvrněnou a vrhá hanbu na celou svoji rodinu. Taková situace bývá řešena buď manželstvím nebo útěkem páru. Někdy bývá hanba smyta zavražděním ženy jejími rodinnými příslušníky. Vina za intimní vztah bývá připisována ženě, neboť podle islámu by muž „nezhřešil“, nebyla-li by žena k tomu svolná. Pachatelé vražd kvůli cti jsou odsuzováni k nízkým trestům a jak legislativa, tak policie straní pachateli a vinu klade ženě. Hrozbám však může být vystaven i muž. Skutečné případy zavraždění muže kvůli předmanželskému intimnímu styku jsou v porovnání s vraždami žen jen zlomkem. Rozsah ohrožení pak záleží na konkrétním případě, avšak podle názoru expertů není vražda obvyklým řešením. Pokud by si muž ženu nechtěl vzít, byl by vystaven ohrožení ze strany její rodiny, přičemž stát by takovému muži ochranu neposkytl. Žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 8. 2005 azyl neudělil a rozhodl, že se na něho nevztahuje překážka vycestování. V odůvodnění pak poukázal na to, že stěžovatelovy potíže jsou způsobeny soukromými osobami a nikoli státními orgány. Rovněž podotknul, že stěžovatel nevyužil možnosti vnitřního přesídlení, aniž by mu v tom bránily objektivní důvody.

Namítá-li stěžovatel, že byl nedostatečně zjištěn stav věci, nelze s ním souhlasit. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Toto tvrzení žadatele nemůže být nahrazeno žádnou činností správního orgánu. Správní orgán pak v rámci řízení o azylu ověřuje hodnověrnost žadatelových tvrzení a jejich azylovou relevanci. V daném případě stěžovatel v řízení o udělení azylu uvedl, že Jordánsko opustil z obavy o svůj život, když se rodina beduínské dívky, s níž měl intimní předmanželský vztah, o tom dozvěděla a začala stěžovatele hledat. Žalovaný pak tato stěžovatelova tvrzení konfrontoval s informacemi, které měl o zemi stěžovatelova původu, přičemž shledal, že je možné, že stěžovatel má v Jordánsku obtíže s rodinou oné dívky, přičemž není pravděpodobné, že by tyto obtíže mohly vyústit v jeho vraždu, tuto skutečnost však nevyloučil. Nicméně se jedná o obtíže se soukromými osobami a ty nejsou důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Rovněž připomněl, že stěžovatel nevyužil možnosti vnitřního přesídlení. Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný řádně zjistil stav věci, neboť skutečnosti tvrzené stěžovatelem během správního řízení v podstatě potvrdil, avšak shledal jejich azylovou nerelevantnost, a to s ohledem na původ stěžovatelových obtíží. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak neobstojí.

Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že by jeho obtíže nesplňovaly podmínky pro udělení azylu, případně pro vyslovení překážky vycestování. Podle § 12 zákona o azylu se *azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.* Co se rozumí pronásledováním stanovil § 2 odst. 6 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se *za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.* Nejvyšší správní soud považuje stěžovatelovu obavu z ohrožení života v Jordánsku sice za velice nepravděpodobnou, nicméně narozdíl od krajského soudu nikoli za nereálnou. Připustíme-li dále, že by jordánské státní orgány stěžovateli neposkytly ochranu (pokud by se stěžovatel na ně obrátil), jím uvedené obtíže by tak mohly naplňovat definici pronásledování podle naposled citovaného ustanovení (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). V žádném případě by se však nejednalo o pronásledování z azylově relevantních důvodů, tj. z důvodů podle § 12 zákona o azylu. Stěžovatel totiž nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani nemá obavu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Stěžovatelovy obtíže však nespadají ani pod poslední azylově relevantní důvod, a to pronásledování kvůli příslušnosti k určité sociální skupině. Pojem určitá sociální skupina sice není zákonem přímo definován, Nejvyšší správní soud se jím však zabýval hned v několika svých rozhodnutích. V rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60, uveřejněném ve Sb. NSS pod č. 364/2004, uvedl, *že „určitá sociální skupina“ ve smyslu § 12 zákona o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky*

nepatří. Také v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, www.nssoud.cz, soud zdůraznil požadavek relativní nezměnitelnosti vlastnosti, která je ve společnosti, v rámci níž se příslušnost jedinců k určitým sociálním skupinám posuzuje, relevantním rozlišovacím kritériem. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003 - 48, www.nssoud.cz, soud uvedl, že *příslušnost k sociální skupině je nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám.* Z uvedeného je zřejmé, že sociální skupina mužů, kteří se intimně „mimomanželsky" stýkají se ženami v zemích, kde to je zapovězeno, nepřipadá v úvahu.

Rovněž je v daném případě nerozhodný stěžovatelův palestinský původ, neboť s jeho obtížemi není nijak spojen. Jak vyplynulo ze spisu, stejným obtížím by byl vystaven každý muž, který by se v Jordánsku dopustil téhož jednání jako stěžovatel, a to bez ohledu na svůj původ. Pokud palestinský původ stěžovatel spojuje s nemožností vnitřního přesídlení, jedná se o skutečnost, kterou neuplatnil v řízení před krajským soudem, ačkoliv tak učinit mohl a Nejvyšší správní soud k této námitce nemůže přihlížet (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Navíc stěžovatel neuvádí v čem konkrétně by ho jeho původ diskvalifikoval v přestěhování do jiné části země.

Stěžovatel rovněž nesouhlasí s názorem krajského soudu, že se mohl obrátit na státní orgány v Jordánsku o pomoc. Jak vyplývá ze správního spisu, konkrétně z informace Ministerstva vnitra o situaci v Jordánskou, jsou situace, kdy by stát ochranu před pomstou stěžovateli skutečně neposkytl (např. nechtěl-li by se se ženou, se kterou se intimně stýkal, oženit). Lze tedy se stěžovatelem souhlasit, že za určitých okolností by mu státní orgány pomoc odmítly. V daném případě však zůstává pravdou, že se stěžovatel získat ochranu svého státu původu ani nepokusil; i kdyby však stěžovateli jordánské státní orgány pomoc poskytnout odepřely proto, že se do jednání beduínských kmenů vměšovat nechtějí, jak se stěžovatel domnívá, nemělo by to vliv na jeho možnost azyl získat. Jak již je výše uvedeno, stěžovatelovy potíže nejsou způsobeny důvody azylově relevantními a případné odepření pomoci státního orgánu z uvedeného důvodu na tom nemůže nic změnit.

Navrhuje-li stěžovatel svědectví pěti svých známých muslimů a beduínů, kteří mají potvrdit, že stěžovateli v případě návratu do země původu hrozí smrt, aniž by ji státní orgány vyšetřovaly, neshledal zdejší soud za nezbytné tento důkaz provádět. Předně je třeba uvést, že tito stěžovatelovi známí jsou ochotni soudu uvedené skutečnosti potvrdit pouze anonymně, např. prostřednictvím e-mailu. Takové sdělení, kdyby si je soud prostřednictvím stěžovatele vyžádal, by pak nemohlo mít žádnou váhu. V dnešní době je totiž velice snadné založit celou řadu e-mailových adres a odesílat z nich e-mailové zprávy, aniž by bylo zřejmé, kdo tuto adresu založil a příslušnou zprávu odeslal. Navíc i kdyby stěžovatelovi přátelé byli ochotni potvrdit uvedené skutečnosti svědeckou výpovědí, nemohlo by to závěr o neudělení azylu zvrátit, neboť důvod stěžovatelových obtíží by stále nespadal do režimu zákona o azylu.

Domnívá-li se stěžovatel, že mu měl být udělen azyl z humanitárního důvodu, tak je třeba zdůraznit nenárokový charakter azylu podle § 14 zákon a o azylu a omezenou možnost soudního přezkumu (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, či rozsudek ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38,

oba dostupné na www.nssoud.cz). Pokud jde o možnost udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, tak k tomu stěžovatel žádné skutkové okolnosti neuvedl a není možné se jím tak zabývat.

Rovněž Nejvyšší správní soud neshledal, že by stěžovatelem uvedené skutečnosti byly důvodem pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení *povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti*. Podmínky uvedené v § 91 zákona o azylu, při jejichž splnění je dána překážka vycestování, tak nejsou totožné s těmi, které jsou zkoumány z hlediska § 12 zákona o azylu, a soud se jimi musí zabývat samostatně. V dané věci však je tvrzené ohrožení života v zemi původu nepravděpodobné a podmínky pro aplikaci daného ustanovení na stěžovatele naplněny nejsou. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak nebyl shledán.

Vzhledem k tomu, že nebyl naplněn žádný ze stěžovatelem uplatněných důvodů, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu